

ban04 TOEZICHT OP HET BANKWEZEN

- Bij het **bedrijfseconomisch toezicht** let DNB erop dat banken liquide en solvabel zijn.
Een bank is liquide als ze over voldoende kasmiddelen beschikt om aan de directe opvragingen van het publiek (de direct opeisbare verplichtingen) te voldoen.
Een bank is solvabel als ze voldoende eigen vermogen heeft om aan alle verplichtingen (schulden) te voldoen.
De liquiditeit en solvabiliteit zijn bedrijfseconomische argumenten voor het begrenzen van de kredietverlening.
- Het **structuurtoezicht** is bedoeld om ongewenste machtsposities te voorkomen die door fusies van banken kunnen ontstaan. Een te grote marktpositie kan leiden tot machtsmisbruik en onaanvaardbare financiële risico's. Dit toezicht wordt in samenwerking met de Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa) gedaan.
- Middels **toezicht op cultuur en gedrag** probeert DNB inzicht te krijgen in de risico's van de bedrijfsvoering van banken. De bedrijfscultuur mag de continuïteit van een bank op termijn niet in gevaar brengen.
De bedrijfscultuur is het geheel van waarden (opvattingen over wat wenselijk is) en normen (algemeen aanvaarde gedragsregels) dat het gedrag van mensen binnen een onderneming bepaalt.

OP WEG NAAR EEN EUROPESE BANKENUNIE

In de Verenigde Staten werden in de loop van 2007 al te lichtzinnig toegekende hypotheekleningen aan mensen met een beperkte kredietwaardigheid niet meer terugbetaald en kredietverstrekkers leden zware verliezen. Een belangrijk deel van de woonkredieten was herverpakt en wereldwijd doorverkocht aan andere financiële instellingen. Omdat niet duidelijk was waar de risico's zaten, leidde de **kredietcrisis** tot een groeiend wantrouwen bij banken om elkaar nog geld te lenen. Financiële instellingen die voor hun financiering erg afhankelijk waren van de interbancaire geldmarkt kwamen daardoor in de problemen.

De **bankencrisis** veroorzaakte een beurscrash en gaf het vertrouwen van consumenten en ondernemers een dreun. Samen met de stokkende kredietverlening leidde dat vanaf eind 2008 tot een zware economische crisis. De **economische crisis** hakte zwaar in op de belastingontvangsten in veel landen. Regeringen werden bovendien geconfronteerd met stijgende overheidsuitgaven, onder meer door werkloosheidsuitkeringen. Daarbovenop waren miljarden belastinggeld nodig om de wankelende banken te stutten. Een **schuldencrisis** was het gevolg: overheidsschulden schoten omhoog en begrotingen ontspoorde. Sommige landen hadden noodkredieten nodig.

Nadat de grootste puinhopen waren opgeruimd, werd het tijd om het probleem bij de kern aan te pakken: de banken moeten veiliger worden. Hiervoor moeten strengere regels worden gemaakt.

Banken opereren tegenwoordig in meerdere landen waardoor toezicht bemoeilijkt wordt. Toezichthouders hebben er soms ook baat bij om een risicovolle bank te beschermen. Bovendien hadden de reddingsoperaties die nodig waren tijdens de financiële crisis ernstige gevolgen voor de landen die dit geld op moesten hoesten.

Alle reden dus om banken strakker in het gareel te houden en in Brussel begon men dan ook te kijken naar manieren om een vergelijkbare crisis in de toekomst te voorkomen. Al snel werd geconcludeerd dat regels en toezicht uniform moeten zijn in alle landen. De Europese Commissie heeft daarom nieuwe regels gemaakt voor beter Europees toezicht op de banken. De nieuwe regels voor het toezicht op banken treden stap-voor-stap in werking.

Een belangrijk onderdeel in de nieuwe regelgeving is het **Single Supervisory Mechanism (SSM)**. Dit legt de verantwoordelijkheid voor toezicht bij de Europese Centrale Bank (ECB). De grootste banken komen onder direct toezicht van de ECB te staan. De kleinere banken worden gecontroleerd door hun nationale centrale bank, maar wel volgens gelijke Europese regelgeving en door te rapporteren aan de ECB.

Deze **eerste stap richting een echte Europese Bankenunie** biedt al enkele belangrijke voordelen. Landen hebben minder last van slecht toezicht in buurlanden en de bijbehorende financiële malaise. Bovendien verminderen de strengere regels de kans dat de Europese belastingbetaler moet opdraaien voor nieuwe reddingsacties van banken.

Helaas is het niet allemaal rozegeur en maneschijn. Aangezien niet alle leden van de Europese Unie de euro als munt hebben en de nieuwe regelgeving alleen voor banken in eurolanden geldt (andere landen kunnen vrijwillig mee doen), wordt het verschil tussen eurolanden en niet-eurolanden alleen maar groter.